

มหันตภัยร้ายของชาวนา

ขณะนี้ข้าววัชพืชกำลังแพร่ระบาดและสร้างความเสียหายให้กับการผลิตข้าวของประเทศไทย โดยเฉพาะพื้นที่การทำนาในแถบที่ราบลุ่มภาคกลาง และภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งมีการแพร่ระบาดได้รับความเสียหายเป็นพื้นที่มากกว่า 2 ล้านไร่ การระบาดของอย่างรุนแรงจะทำให้ผลผลิตข้าวเสียหายจนเก็บเกี่ยวผลผลิตไม่ได้เลย หากไม่ได้รับการแก้ไขในฤดูกาลทำนาถัดไปก็จะเกิดปัญหารุนแรงมากยิ่งขึ้น

ข้าววัชพืชมาจากไหน

ข้าววัชพืชเกิดจากการผสมข้ามโดยบังเอิญของข้าวป่าที่พบทั่วไปในธรรมชาติกับข้าวปลูก ลูกผสมที่ได้มีการกระจายตัวออกมาหลายลักษณะ ทำให้มีความหลากหลายทางชีวภาพ มีบางลักษณะที่สามารถแยกได้ค่อนข้างชัดเจน เช่น ความสูง การออกดอก สีข้าวเปลือก ลักษณะมีหาง การร่วงของเมล็ด และสีของเยื่อหุ้มเมล็ด

การจำแนกข้าววัชพืช

สามารถจำแนกตามลักษณะภายนอกของข้าววัชพืชได้เป็น 3 ชนิด ดังนี้

1. ข้าวหางหรือข้าวนก คือข้าววัชพืชที่มีลักษณะเมล็ดข้าวเปลือกมีหางยาว หางอาจจะสีสีแดงหรือขาว เมล็ดร่วงก่อนเก็บเกี่ยว สีของเยื่อหุ้มเมล็ดมีทั้งแดงและขาว

2. ข้าวแดงหรือข้าวลาย คือข้าววัชพืชที่มีลักษณะสีข้าวเปลือกมักมีสีเข้มไปจนถึงลายน้ำตาลแดง เมล็ดข้าวเปลือกส่วนใหญ่ไม่มีหาง เมล็ดมีทั้งร่วงและไม่ร่วงก่อนเก็บเกี่ยว แต่สีของเยื่อหุ้มเมล็ดมีสีแดง

3. ข้าวดีดหรือข้าวแดง คือข้าววัชพืชที่มีลักษณะร่วงง่ายและร่วงเร็ว เมล็ดข้าวเปลือกส่วนใหญ่มีหางสั้นหรือไม่มีหาง ข้าวเปลือกส่วนใหญ่มีสีเหลืองฟาง สีของเยื่อหุ้มเมล็ดมีทั้งแดงและขาว

สาเหตุการแพร่ระบาดของข้าววัชพืช

1. เมล็ดข้าววัชพืชปะปนไปกับเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยเฉพาะเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ไม่ได้มาตรฐานอาจเกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของเกษตรกรที่คิดว่าเป็นข้าวพันธุ์อื่นปนมาซึ่งมักมีข้าวที่สูงไม่เท่ากันหรือออกดอกแตกต่างกัน เกษตรกรที่ไม่ค่อยพิถีพิถันมักจะปล่อยปละละเลยไม่ถอนหรือตัดทิ้ง นอกจากนี้เกษตรกรบางรายยังใช้เมล็ดพันธุ์นั้นปลูกต่อไปหรือขายให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ และเกษตรกรมีการทำนาอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดการสะสมของเมล็ดข้าววัชพืชมากขึ้นเรื่อยๆ

2. เมล็ดข้าววัชพืชติดไปกับอุปกรณ์ในการทำนา โดยเฉพาะรถเกี่ยวนาข้าว เมล็ดข้าวที่ตกอยู่ตามซอกภายในรถเกี่ยวนาข้าวที่ไม่ได้ทำความสะอาดก่อนนั้น อาจมีจำนวนตั้งแต่ 20-50 กิโลกรัม หากรถเกี่ยวนาข้าวไปทำงานในแปลงนาที่มีการระบาดของข้าววัชพืช ก็มีโอกาสมันติดมาด้วย และร่วงหล่นลงแปลงนาที่มากับเกี่ยวตามหลัง